

INSTITUTUL NAȚIONAL AL JUSTIȚIEI

*Anexa nr.11
la Hotărîrea Consiliului INJ
nr.1/4 din 29.01.2016*

CURRICULUM la disciplina

„Particularitățile examinării și soluționării în ordinea procedurii speciale a cauzelor civile”

(candidați la funcția de judecător)

AUTOR:

Eduard ABABEI,
Vicepreședinte al Curții de Apel Bălți,
Lector universitar, doctorand,
Formator INJ

_____ AVIZAT
Șef al Direcției instruire și cercetare

CHIȘINĂU, 2016

I. PRELIMINARII

Procedura specială este una din cele trei feluri de proceduri prevăzute de Codul de Procedură Civilă al Republicii Moldova, de rînd cu procedura contencioasă (inclusiv procedura contenciosului administrativ) și procedura în ordonanță.

Includerea noii discipline de instruire inițială are ca scop o familiarizare mai profundă a audienților INJ, candidați la funcția de judecător cu semnele distinctive ale procedurii speciale, cu specificul etapei de pregătire a pricinilor care se examinează în procedura specială pentru dezbaterile judiciare, precum și cu termenele speciale instituite de legislator pentru examinarea unor pricini din categoria respectivă.

Disciplina “Particularitățile examinării și soluționării în ordinea procedurii speciale a cauzelor civile” constituie o continuare logică ca instrument educațional de aplicare a cunoștințelor teoretice obținute anterior, fiind o realizare practică a dreptului material și dreptului formal.

Curriculum-ul la disciplina “Particularitățile examinării și soluționării în ordinea procedurii speciale a cauzelor civile” se axează pe trei niveluri comportamentale, unde locul central îl ocupă formarea la audienți a competenței de a elabora și redacta actele judecătorești de dispoziție.

Necesitatea includerii disciplinei respective în programul de instruire inițială rezidă și în faptul că ponderea dosarelor care se examinează în procedura specială este în continuă creștere, fapt generat și de introducerea în CPC al RM a unor noi categorii de dosare care se examinează în procedura specială, precum cele privind aplicarea măsurilor de protecție în cazurile de violență în familie și cele ce țin de sistarea temporară a valabilității și retragerea licențelor/autorizațiilor ce vizează activitatea de întreprinzător.

Curriculumul la disciplina „Particularitățile examinării și soluționării în ordinea procedurii speciale a cauzelor civile” este destinată viitorilor judecători și se axează pe metodologia de formare activ-participativă, ținînd cont de principiile de învățare la adulți.

Curriculum la disciplina „Particularitățile examinării și soluționării în ordinea procedurii speciale a cauzelor civile” are drept scop elucidarea celor mai importante probleme ce țin de aplicarea și interpretarea legislației procesual-civile la examinarea pricinilor în procedura respectivă.

Astfel, scopul disciplinei constă în formarea/dezvoltarea competențelor/abilităților conform standardului de formare profesională a adulților, reieșind din Cadrul European și cel Național al Calificărilor, cu un grad mai înalt și complex al tematicii pentru orele de seminar, corespunzând specificului profesional al funcției de judecător.

II. COMPETENȚE

Prin studiul disciplinei audientul va obține următoarele competențe:

- Organizarea activității judecătorului urmare a cererilor de chemare în judecată distribuite;
- Calificarea justă a cauzei civile parvenite spre examinare și soluționare de către judecător;
- Selectarea și interpretarea corectă a legilor naționale și a izvoarelor internaționale cu caracter procedural relevante speței concrete;
- Soluționarea optimă și corectă a incidentelor procedurale, precum și fondului cauzelor civile de către judecători;
- Întocmirea corectă a actelor procesuale de către judecătorii investiți cu sarcina îndeplinirii justiției pe cauze civile;
- Cultivarea rezistenței la munca în condiții de stres, limitare în timp și expunere publică.

III. PRINCIPALELE OBIECTIVE

La sfârșitul instruirii audientul va fi capabil să:

- aplice oportun și corect principiile de drept procesual civil în cauze civile concrete care se examinează în procedura specială;
- evalueze consecințele încălcării normelor de competență generală și jurisdicțională;
- aplice în funcție de statutul procesual al fiecărui participant la proces drepturi și obligații procesuale diferite;
- interpreteze just și uniform modul de exercitare a dreptului la intentarea acțiunii civile;
- estimeze corect cuantumul taxelor de stat în cazurile în care aceasta se achită, precum alte cheltuieli de judecare a cauzei civile;
- gestioneze procesul de probațiune judiciară, păstrând imparțialitatea și împicându-se diriguitor în administrarea probelor de către participanții la proces;
- aplice coerent normele procesuale în cauzele civile care se examinează în procedura specială.
- să aplice jurisprudența Curții Europene pentru Drepturile Omului la soluționarea cauzelor civile din categoria respectivă.

IV. ADMINISTRAREA DISCIPLINEI

Denumirea disciplinei	Formator	Semes-trul	Total ore	Orec urs	Ore practice	Proces simulat	Evaluarea
Particularitățile examinării și soluționării în ordinea procedurii speciale a cauzelor civile	Eduard Ababei	II	22	0	19	3	Colocviu

V. TEMATICA ȘI REPARTIZAREA ORIENTATIVĂ A ORELOR

Nr. d/o	TEMATICA	Ore Curs	Ore Practice	Proces simulat
1.	Particularitățile examinării cauzelor civile cu privire la constatarea faptelor care au valoare juridică	0	3	0
2.	Particularitățile examinării cauzelor civile cu privire la încuviințarea adopției	0	3	0
3.	Particularitățile examinării pricinilor civile cu privire la declararea capacității depline de exercițiu minorului (emanciparea), limitarea în capacitate de exercițiu și declararea incapacității persoanei	0	2	0
4.	Particularitățile examinării pricinilor civile cu privire la declararea persoanei dispărute fără urmă sau decedată	0	2	0
5.	Particularitățile examinării cauzelor civile cu privire la aplicarea măsurilor de protecție în cazurile de violență în familie	0	3	0

6.	Particularitățile examinării cauzelor civile cu privire la încuviințarea spitalizării forțate și tratamentului forțat, încuviințarea examenului psihiatric sau spitalizării în staționarul de psihiatrie	0	2	0
7.	Particularitățile examinării cauzelor civile cu privire la constatarea inexactității înscrisurilor în registrele de stare civilă	0	2	0
8.	Soluționarea pricinilor civile ce țin de sistarea temporară a valabilității și retragerea licențelor/autorizațiilor ce vizează activitatea de întreprinzător	0	2	0
9.	Simularea procesului civil în procedura specială	0	0	3
TOTAL		0	19	3

VI. UNITĂȚI TEMATICE

Unități tematice	Strategii didactice/ Resurse logistice	Lucrul individual
<i>Tema 1. Particularitățile examinării cauzelor civile cu privire la constatarea faptelor care au valoare juridică</i>		
<p><i>Ore practice:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Aspecte generale cu privire la procedura specială <ol style="list-style-type: none"> 1.1. Semnele caracteristice ale procedurii speciale 1.2. Categoriile de pricini examinate în procedură specială 1.3. Obiectul procedurii speciale 1.4. Subiecții în procedura specială 2. Pricinile de constatare a faptelor care au valoare juridică <ol style="list-style-type: none"> 2.1. Categoriile faptelor care au valoare juridică <ol style="list-style-type: none"> 2.1.1. Evenimente și acțiuni 2.1.2. Faptele legale și ilegale 2.1.3. Faptele de acțiune unică și de acțiune continuă 2.2. Condițiile de constatare a faptelor care au valoare juridică 2.3. Competența jurisdicțională <ol style="list-style-type: none"> 2.3.1. Competența generală 2.3.2. Competența teritorială 2.3.3. Excepțiile de la regula generală 2.4. Hotărîrea judecătorească <ol style="list-style-type: none"> 2.4.1. Partea de motivare 	<p><i>Ore practice</i></p> <p>Seminar introductiv</p> <p>Studiu de caz</p> <p>Tablă flipchart</p>	<p><i>Ore practice</i></p> <p>Soluționarea spețelor</p> <p>Lectura surselor din Lista bibliografică</p>

2.4.2 Dispozitivul hotărârii		
<i>Tema 2. Particularitățile examinării cauzelor civile cu privire la încuviințarea adopției</i>		
<p><i>Ore practice:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Regimul juridic al adopției <ol style="list-style-type: none"> 1.1. Adopția națională 1.2. Adopția internațională 1.3. Participanții la proces 2. Conținutul cererii privind încuviințarea adopției <ol style="list-style-type: none"> 2.1. Actele anexate la cererea de încuviințare a adopției naționale 2.2. Actele anexate la cererea de încuviințare a adopției internaționale 3. Procedura de examinare a cererii privind încuviințarea adopției <ol style="list-style-type: none"> 3.1. Pregătirea pricinii pentru dezbateri judiciare 3.2. Examinarea cererii 3.3. Hotărârea judecătorească 	<p><i>Ore practice</i></p> <p>Seminar-dezbateri Studiu de caz Tablă flipchart</p>	<p><i>Ore practice</i></p> <p>Pregătirea temei pentru activități practice Lectura surselor bibliografice</p>
<i>Tema 3. Particularitățile examinării pricinilor civile cu privire la declararea capacității depline de exercițiu minorului (emanciparea), limitarea în capacitate de exercițiu și declararea incapacității persoanei</i>		
<p><i>Ore practice:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Declararea capacității depline de exercițiu minorului (emanciparea) <ol style="list-style-type: none"> 1.1. Vârsta minorului de la care poate fi aplicată procedura emancipării 1.2. Condițiile primirii cererii privind emanciparea 1.3. Examinarea cererii <ol style="list-style-type: none"> 1.3.1. Participanții la proces 1.3.2. Hotărârea judecătorească 2. Delimitarea temeiurilor pentru limitarea în capacitatea de exercițiu de cele pentru declararea incapacității persoanei 3. Examinarea cererii <ol style="list-style-type: none"> 3.1. Desemnarea avocatului 3.2. Ordonarea expertizei 3.3. Hotărârea judecătorească 3.4. Temeiurile anulării limitării în capacitatea de exercițiu și declarării incapacității persoanei 	<p><i>Ore practice:</i></p> <p>Seminar-dezbateri. Lucrul în grup. Tablă flipchart</p>	<p><i>Ore practice:</i></p> <p>Studiu de caz. Soluționarea spețelor</p>
<i>Tema 4. Particularitățile examinării pricinilor civile cu privire la declararea persoanei dispărute fără urmă sau decedată</i>		
<p><i>Ore practice:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Cunoașterea termenelor pentru declararea 	<p><i>Ore practice</i></p>	<p><i>Ore practice</i></p>

<p>persoanei dispărute fără urmă și pentru declararea persoanei decedată;</p> <p>2. Delimitarea temeiurilor pentru declararea persoanei dispărute fără urmă de cele pentru declararea persoanei decedată;</p> <p>3. Dobândirea cunoștințelor necesare pentru pregătirea pricinilor din categoria respectivă spre judecare</p> <p>4. Cunoașterea efectelor apariției persoanei declarate pierdută fără urmă sau decedată</p>	<p>I. Seminar de dezvoltare a tematicii cursului</p> <p>II. Seminar de evaluare</p> <p>Tablă flipchart</p>	<p>Soluționarea spețelor.</p> <p>Întocmirea proiectelor de dispozitiv alhotărârii</p>
<p><i>Tema 5. Particularitățile examinării cauzelor civile cu privire la aplicarea măsurilor de protecție în cazurile de violență în familie</i></p>		
<p><i>Ore practice:</i></p> <p>1. Definirea violenței în familie</p> <p>1.1. Violența fizică</p> <p>1.2. Violența psihologică</p> <p>1.3. Violența economică</p> <p>1.4. Violența sexuală</p> <p>1.5. Violența spirituală</p> <p>2. Delimitarea procedurii civile de aplicare a măsurilor de protecție în cazurile de violență în familie de cea prevăzută de procedura penală</p> <p>3. Cunoașterea semnelor distinctive ale procedurii de examinare a categoriei respective de pricini</p> <p>3.1. Persoanele împuternicite să depună cererea în judecată</p> <p>3.2. Termenul de examinare a cererii</p> <p>3.3. Emiterea celor două acte procesuale de dispoziție</p> <p>3.3.1. Încheierea de admitere sau respingere a cererii</p> <p>3.3.2. Ordonanța de protecție</p> <p>3.4. Căile și termenele de atac</p> <p>4. Antrenarea abilităților audiențelor pentru motivarea corectă în actele de dispoziție a necesității aplicării măsurilor de protecție în cazurile de violență în familie.</p>	<p><i>Ore practice</i></p> <p>Seminare</p> <p>Studiu de caz</p> <p>Lucru în grup cu repartizarea rolurilor pentru întocmirea încheierilor și ordonanțelor</p> <p>Tablă flipchart</p>	<p><i>Ore practice</i></p> <p>Soluționarea spețelor.</p> <p>Examinarea dosarelor.</p>
<p><i>Tema 6. Particularitățile examinării cauzelor civile cu privire la încuviințarea spitalizării forțate și tratamentului forțat, încuviințarea examenului psihiatric sau spitalizării în staționarul de psihiatrie</i></p>		
<p><i>Ore practice:</i></p> <p>1. Instituțiile competente să depună cererea cu privire la încuviințarea spitalizării forțate și tratamentului forțat</p> <p>2. Actele care se anexează la cerere.</p> <p>3. Persoanele care sunt în drept să depună</p>	<p><i>Ore practice</i></p> <p>Analiza cadrului legislativ. Studiu de caz.</p>	<p><i>Ore practice</i></p> <p>Soluționarea spețelor.</p> <p>Întocmirea proiectelor de încheieri și hotărâri</p>

<p>cererea cu privire la încuviințarea examenului psihiatric sau spitalizării în staționarul de psihiatrie</p> <p>4. Cunoașterea termenelor pentru depunerea cererilor și a termenelor pentru examinarea acestora de instanța de judecată.</p> <p>5. Distingerea momentelor specifice la examinarea acestor categorii de cereri.</p>		
<p><i>Tema 7. Particularitățile examinării cauzelor civile cu privire la constatarea inexactității înscrisurilor în registrele de stare civilă</i></p>		
<p><i>Ore practice:</i></p> <p>1. Procedura prealabilă în fața organelor stării civile</p> <p>2. Competența jurisdicțională</p> <p>3. Procedura de examinare a cererilor cu privire la constatarea inexactității înscrisurilor în registrele de stare civilă</p>	<p><i>Ore practice</i></p> <p>Seminar cu rezolvare de spețe</p>	<p><i>Ore practice</i></p> <p>Întocmirea proiectelor de acte de dispoziție</p>
<p><i>Tema 8. Soluționarea litigiilor civile ce țin de sistarea temporară a valabilității și retragerea licențelor/autorizațiilor ce vizează activitatea de întreprinzător</i></p>		
<p><i>Ore practice:</i></p> <p>1. Organele abilitate prin lege cu competențe de sistare temporară a valabilității și retragerea licențelor/autorizațiilor ce vizează activitatea de întreprinzător</p> <p>2. Termenele de examinare a cererilor în instanța de judecată</p> <p>3. Temeiurile pentru anularea sistării temporare a valabilității și retragerii licențelor/autorizațiilor ce vizează activitatea de întreprinzător</p>	<p><i>Ore practice</i></p> <p>Analiza cadrului legislativ.</p> <p>Soluționarea spețelor.</p>	<p><i>Ore practice</i></p> <p>Întocmirea proiectelor de acte judecătorești de dispoziție</p>
<p><i>Tema 9. Simularea procesului civil în procedura specială</i></p>		
<p>1. Studiarea și analiza cauzei civile concrete referitoare la un dosar care se examinează în procedura specială și organizarea procesului civil.</p> <p>2. Determinarea probelor necesare pentru anexarea la cererea depusă în instanța de judecată în procedura specială;</p> <p>3. Expunerea solicitărilor petiționarului și persoanelor interesate în procesul civil în procedura specială;</p> <p>4. Simularea unui proces civil care rezultă dintr-o cauză examinată în procedura specială (<i>în sala pentru simulări de procese</i>).</p> <p>5. Întocmirea proiectelor actelor procesuale de dispoziție concrete (pe cauza simulată).</p>	<p>Studiu de caz concret în grup</p> <p>Simulare de proces (<i>în sala pentru simulări de procese conform procedurii în fața primei instanțe</i>)</p> <p>Proiector/laptop</p> <p>Flipchart</p>	<p>Plan/scenariu proces simulat. Crearea grupurilor/repartizarea rolurilor(<i>conform procedurii civile</i>).</p> <p>Proiect de scenariu elaborat</p>

VII. EVALUAREA

A. Evaluarea continuă se va realiza prin:

- participarea audienților în cadrul seminarelor;
- realizarea activităților individuale/în grup;
- răspunsuri verbale, participare la dezbateri/studii de caz;
- redactarea unor proiecte de acte de dispoziție în baza spețelor rezolvate;
- susținerea unei testări obligatorii care va conține sarcini cu obiective de măsurare a cunoștințelor, capacităților și competențelor/aptitudinilor profesionale;
- pregătirea unui referat pe o problemă propusă pentru activitățile individuale.

B. Evaluarea finală se va efectua prin colocviu, în bază de test, care va conține întrebări teoretice și practice în domeniul examinării și soluționării cauzelor civile care se examinează în procedura specială.

VIII. BIBLIOGRAFIE

Acte normative:

1. Constituția Republicii Moldova din 29.07.1994 // Monitorul Oficial al Republicii Moldova. - 1994 – Nr.1.
2. Codul de procedură civilă al Republicii Moldova din 12.06.2003 // Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 12.06.2003, nr. 111-115.
3. Codul Civil al Republicii Moldova din 06.06.2002 // Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, nr. 82-86.
4. Codului familiei, aprobat prin Legea nr. 1316-XIV din 26.10.2000.
5. Legea cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie nr. 45-XVI din 01.03.2007.
6. Legea privind drepturile copilului nr. 338-XIII din 15.12.1994.
7. Legea cu privire la protecția datelor cu caracter personal nr. 133 din 08.07.2011 (în vigoare de la 14.04.2012).
8. Legea cu privire la asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați nr. 5-XVI din 09.02.2006.
9. Legea RM privind regimul juridic al adopției nr. 99 din 28.05.2010.
10. Legea privind actele de stare civile, Monitorul Oficial, 2001, nr. 100.
11. Legii nr.451-XV din 30.07.2001 privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător.

Jurisprudență/Practica judiciară:

12. Hotărârea Plenului C.S.J. a Republicii Moldova cu privire la practica practica judiciară cu privire la constatarea faptelor care au valoare juridică și declararea persoanei dispărute fără veste sau decedată nr.4 din 07iulie 2008.
13. Hotărârea Plenului C.S.J. a Republicii Moldova cu privire la aplicarea prevederilor privind regimul juridic al adopției nr.5 din 24.12.2012.
14. Hotărârea Plenului C.S.J. a Republicii Moldova cu privire la aplicarea de către instanțele de judecata a prevederilor Capitolului XXXI din Codul de procedura civila-aplicarea masurilor de protecție în cazurile de violență în familie nr.1 din 28.05.2012.

15. Hotărârea Plenului C.S.J. a Republicii Moldova cu privire la practica judecării de către instanțele judecătorești a pricinilor civile privind încuviințarea examenului psihiatric sau spitalizării persoanei fără liberul ei consimțământ sau al reprezentantului ei legal nr.35 din 22.11.2004.
16. Hotărârea Plenului C.S.J. a Republicii Moldova cu privire la aplicarea de către instanțele judiciare a legislației referitoare la reglementarea constatării unor inexactități în înscrisurile actelor stării civile nr.12 din 24.12.1990.
17. Hotărârea Plenului C.S.J. a Republicii Moldova cu privire la practica judiciară de soluționare de către instanțele judecătorești a cauzelor referitoare la suspendarea/sistarea și retragerea licențelor ce vizează activitatea de întreprinzător nr.2 din 28.05.2012.

Literatură didactică și științifică:

18. Vasile Crețu. Situații de drept pentru lecții practice la proces civil și recomandări metodice. Tema 21. Facultatea de drept a USM. Chișinău - 2005. CEP USM.
19. Belei E. ș.a Drept procesual civil. Partea Generală. Chișinău: Editura Lexon și Cartea Juridică, 2014.
20. Cojuhari Al. ș.a Drept procesual civil. Partea Specială. Chișinău: Tipografia centrală, 2009.
21. Leș I. Noul Cod de procedură civilă. Comentariu pe articole. Art.1-1133. București: Editura C.H. Beck, 2013.
22. Florea Măgureanu, Drept procesual civil. - București, Universul Juridic 2010.
23. I.Druță, A.Munteanu. Procedura specială. Manualul judecătorului la examinarea pricinilor civile. Ediția II - Chișinău, 2013. - p.174-210.